

Zondag 5 oktober 2025

27e zondag door het jaar. 'Een trouw geloof'

Lezingen:

Habakuk 1, 2-3; 2; 2-4

Lucas 17, 5-10

Overweging

Stel, dat ik aan u zou vragen: wilt u gaan staan, wanneer je als kind wel eens werd gepest en wanneer je je daarbij afvroeg, waarom kan niemand dat nu oplossen? U hoeft niet te gaan staan hoor maar stel dat ik u ook zou vragen om te gaan staan, wanneer u als jongere een hele moeilijke periode heeft gehad en u zich verlaten voelde.

Of dat u ook zou gaan staan, als u in uw volwassen leven verlies hebt geleden, doordat een geliefde of een kind overleed, groot verdriet.

Of dat u zou gaan staan, wanneer u uw baan verloor of in moeilijke financiële situaties terecht was gekomen en u bang werd.

Of dat uw gezondheid steeds slechter werd en u een hopeloos gevoel kreeg.

Of dat uw steeds banger werd dat er misschien oorlog zou komen.

Misschien zouden we intussen allemaal staan.

Sommigen van ons zullen zich herkennen in de woorden, die de profeet Habakuk op heeft geschreven: Heer, hoe lang moet ik nog "geweld!!!" tegen u schreeuwen. Met andere woorden: "Heer hoor mij aan!!!"

In 600 vóór Christus, in de tijd waarin Habakuk deze teksten schrijft, staat Judea onder bedreiging van Babylon en bovendien zuigt de elite van Judea het gewone volk uit. Habakuk spreekt God persoonlijk aan. Bijna op een uitdagende manier.

"Wanneer gaat U nu eens eindelijk ingrijpen? U weet toch wel, dat het hele volk lijdt onder geweld en onderdrukking?" En hij noemt God zelfs medeplichtig aan het voortduren van het onrecht en de ellende, wanneer hij zegt: "Hoe kunt U de verraders aanzien en zwijgen, als de schurk een man verslindt, rechtvaardiger dan hijzelf?"

Habakuk smeekt om een antwoord. En tussen de regels door kun je lezen, dat hij ontzettend gaat twijfelen: waar is mijn Heer, die mij zo alleen laat met mijn ellende. Waar is mijn Heer, die zijn Volk laat creperen?

En dan komt er géén concrete verlossing. Er wordt géén vast moment aan Habakuk verteld, waarop alles anders zal worden. Ja... dát zou Habakuk wel willen. En dat zouden we zelf ook wel graag willen, wanneer ons leven zwaar is. Zoiets als: nog éven volhouden en over een maand..... een half jaar.....een jaar.... Dán is de ellende voorbij. Dán wordt het leven beter.

Nee, zo gemakkelijk wordt het niet. In het verhaal van Habakuk spreekt de Heer alleen maar van een visioen. Een visioen dat opgeschreven moet worden, zodat iedereen er kennis van kan nemen. Maar wat is het visioen?

In bijbelse zin, kan het woord 'Visioen' hier opgevat worden als: alles waar je op hoopt, waar je naar verlangt, alles waar je naar hunkert om werkelijkheid te worden. Zelfs wanneer je niet weet, wanneer dat zal gebeuren!

Maar waarom zou je dat doen? Waarom zou je in een dergelijk visioen geloven, geloven tot je een ons weegt, terwijl misschien toch niet gebeurt, wat jij in je gebed vraagt?

Enerzijds is onze wereld mooi, anderzijds is het ook een wereld vol verwarring, van ellbogenwerk, van pijn, kwaad, macht, oorlog en verderf. Een wereld, die je steeds de vraag doet stellen: hoe blijf ik als christelijk gelovig mens overeind in deze wereld met al die onzekerheden? In bijbelse zin wordt ons als een algemene houding aangereikt: “ga ervan uit...” Ga ervan uit, dat datgene waar jij naar verlangt voor de wereld en jezelf óóit op een dag werkelijkheid wordt. En bij Habakuk worden we uitgenodigd om in die afwachtende houding vooral te proberen een rechtvaardig mens te zijn.

Een hele opgave wanneer je bedenkt, dat afwachten, wachten, niet meer van deze tijd is! Wil je iets hebben, dan wil je dit het liefst morgen al in huis hebben. En als dat niet voor u zelf geldt dan zeker voor uw kinderen of kleinkinderen. Als gevolg daarvan rijden er dagelijks duizenden busjes door de straten en verschijnen er langs de snelwegen grote dozen, waar die pakjes allemaal gesorteerd worden. Het vraagt veel van ons om een houding aan te nemen, waarin je je richt op een toekomstig heil, waarvan nog geen begindatum in je papieren of elektronische agenda staat.

En misschien moeten we het geen ‘wachten’ noemen of ‘afwachten’, maar ‘een manier van zijn’. Het verlangen zelf is misschien wel het geheim. Niet opgeven, ook als het tegenzit. Blijven geloven, dat het ooit beter zal gaan. En met die houding, met dát geloof, verander je misschien al een klein beetje wereld om je heen. Als je zó kan leven, breng je ook misschien een beetje hoop.

Graag wil ik nog een paar woorden zeggen over het Evangelie van vandaag. De apostelen, of leerlingen, zijn erg vertwijfeld over de weg, die vóór hen ligt. Hoe kunnen zij er meer vertrouwen in krijgen, dát ze op de goede weg zijn? En ze vragen Jezus: “Versterk ons vertrouwen”. Jezus geeft daarop een tweeledig antwoord. Hij zegt in de eerste plaats, dat het al geweldig is, wanneer je geloof, je vertrouwen niet groter is dan een klein mosterdzaadje. Want uit het kleinste mosterdzaadje kan een hele stevige struik groeien. U ziet daarvan een tekening op de voorkant van uw liturgie boekje.

In het tweede deel van het antwoord benadrukt Jezus, dat je gewoon moet doen, wat je te doen staat. Hij vergelijkt dit met het werk van een slaaf. Toen ik dit voor het eerst las, haakte ik heel even af door het woord ‘slaaf’, omdat dat tegenwoordig een heel beladen woord is.

Maar als we naar de boodschap van Jezus luisteren, dan kunnen we ons inleven in wat Jezus bedoelt: Doe, wat op je weg komt. Net zoals een slaaf niet staat te wachten op een bedankje, maar gewoon naar eer en geweten zijn taak uitoefent, zó ook worden wij uitgenodigd om dienstbaar te zijn. Te aanvaarden, dat ons geloof, hoe klein ook, ons vertrouwen kan geven. Ons kan helpen om ons vooral dienstbaar op te stellen tegenover onze medemens.

Zó wordt ons geloof gevoed. Voor de ene persoon kan dat betekenen, dat hij of zij mee gaat lopen met de rode lijn demonstratie vandaag. Voor de ander kan dat betekenen dat hij of zij komende week iemand bezoekt, die eenzaam is.

Het blijft een worsteling om als gelovige christen in deze wereld te staan, die grimmig, onvoorspelbaar en vijandig kan zijn en waarvan de leiders vaak vanuit eigen machtsbehoud acteren.

In een ingezonden stuk in Trouw afgelopen woensdag vraagt een monnik, Thomas van Kleef, zich af of het wel zo goed is, dat de kerken zich laten meesleuren in de logica van de macht. Dit naar aanleiding van de vraag of gemeentes en kerken een rode lijn moeten trekken of onvoorwaardelijk achter Israël moeten staan. Hij stelt, dat de kerken zich niet moeten laten verleiden om mee te gaan met de logica van de macht en uitspraken te doen over wie goed is en wie fout.

Hij schrijft: 'Wie zonder zonde is, werpen de eerste steen'is geen moreel salvo, maar een existentiële ontmaskering. Zonde loopt door alles heen. Ook in gemak, waarmee we vijanden aanwijzen, ook in onze ongeduld met complexiteit'. En hij vervolgt: ' Kerk zijn betekent niet als buitenstaander de wereld corrigeren, maar - en dit spreekt mij heel erg aan- kerk zijn betekent midden in de breuk staan zonder het gat te dichten; het kruis te dragen van de tragiek, die ons menszijn óók omvat'.

Tenslotte: ik kwam toevallig het boek tegen van Claartje Kruijff, theoloog en predikant in de Geertekerk in Utrecht. En ik werd getroffen door de titel van haar boek: 'Een God, die in mij gelooft' wat een prachtige omdraaiing. Niet: geloof ik nog in God, maar een God die in mij gelooft! Ook als ik even niet weet. Ook als ik aarzel en twijfel.

Ik moest meteen aan een lied denken, wij vaak samen zingen in onze kerk. En het leek erop, dat de tekstten van dit lied ineens meer betekenis kregen voor mij. Ik lees u de beginregels van dit lied voor aan het einde van deze overweging.

Zo vriendelijke en veilig als het licht
 Zoals een mantel om mij heen geslagen
 Zo is mijn God,
 Ik zoek Zijn aangezicht
 Ik roep Zijn naam
 Bestorm Hem met mijn vragen
 Dat Hij mij maakt,
 Dat Hij mijn wezen richt
 Wil mij behoeden
 En op handen dragen.

Amen

Janine Noten

Referenties:

Ingezonden stuk Trouw, 1 oktober 2025, pagina 21 door Thomas van Kleef
 Claartje Kruijff, Een God die in mij gelooft. Uitgeverij ten Have, 2024.